

Odziv Združenja za prehranska dopolnila na začetek obsežnega preverjanja vsebnosti in kakovosti deklaracij prehranskih dopolnil z vitaminom D

Dokument o stališču

OZADJE

Meseca oktobra je bil na spletni strani Združenja endokrinologov objavljen dokument z naslovom »Priporočila za nadomeščanje holekalciferola (vitamina D3) v obdobjih respiratornih okužb in za nadomeščanje holekalciferola pri posameznikih s COVID-19«.

Po besedah avtorjev dokumenta (prof. dr. Marija Pfeifer, dr. med., specialistka internistka, endokrinologinja Predsednica Združenja endokrinologov Slovenije pri SZD, asist. Darko Siuka, dr. med., specialist gastroenterolog Interna klinika UKC Ljubljana, prof. dr. Igor Pravst, univ. dipl. kem., vodja raziskovalnega programa »Prehrana in javno zdravje« in raziskave Nutrihealth Inštitut za nutricionistiko, Ljubljana, prof. dr. Alojz Ihan, dr. med. Predstojnik Katedre za mikrobiologijo in imunologijo Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani) je slednji pripravljen za čas pandemije COVID-19 zaradi odsotnosti nacionalnih priporočil uradnih inštitucij in se nanašajo na določene populacije in zdravila. Avtorji priporočajo, da se ga uporablja do sprejema nacionalnih smernic na tem področju.

Objavi dokumenta je sledilo obsežno medijsko pojavljanje nekaterih avtorjev in povzemanje vsebine dokumenta, vključno z navajanjem konkretnih zdravil. Mediji pa so na zelo različne načine povzemali informacije, velikokrat napačno in zavajajoče, z uporabo pojmov, ki ne pritičejo področju prehranskih dopolnil.

V začetku meseca novembra pa je eden od avtorjev napovedal začetek obsežnega preverjanja **vsebnosti in kakovosti deklaracij pod subjektivno oznako** kakovosti prehranskih dopolnil z vitaminom D, čemur naj bi sledilo tudi preverjanje **vsebnosti in kakovosti deklaracij** ostalih prehranskih dopolnil.

Sledili so odzivi nosilcev živilske dejavnosti in druge zainteresirane javnosti ter izraženi številni pomisleki.

NESTRINJANJE

1. Priporočila za doziranje vitamina D so prioriteto namenjena bolnikom s COVID-19, zato menimo, da bi morala biti slednja pripravljena s pooblastilom Ministrstva za zdravje kot del smernic zdravljenja in skomunicirana predvsem strokovni javnosti.
2. Napovedana kontrola **vsebnosti in kakovosti deklaracij** s strani Inštituta za nutricionistiko je javno izkazana nezaupnica Zdravstvenemu inšpektoratu RS, ki je uradno pristojen za izvajanje pregleda stanja na trgu in pregleda skladnosti deklaracij prehranskih dopolnil.
3. Iz obstoječih izjav in komunikacije Inštituta za nutricionistiko je razumeti, da so prehranska dopolnila in njihovi proizvajalci kot a priori nevredni zaupanja, kar je seveda iz vidika Združenja nesprejemljivo in pričakujemo javno opravičilo zaradi posploševanja in blatenja dejavnosti.
4. Obstoječe izjave in komunikacija Inštituta za nutricionistiko predstavljajo pravno ureditev področja prehranskih dopolnil v Evropski uniji in v Republiki Sloveniji kot tvegano za potrošnike, kar je zaušnica tudi vsem organizacijam za varstvo potrošnikov, ki pri pripravi te zakonodaje sodelujejo. O tem bo Združenje obvestilo vse pristojne organizacije tako na nacionalnem kot na evropskem nivoju.
5. Oglaševanje posameznih zdravil s strani zdravstvenih delavcev predstavlja hudo kršitev zakonodaje in ruši zaupanje v neodvisnost zdravstva pri priporočanju posameznih izdelkov, zato bomo o tem obvestili tudi vse pristojne inštitucije.
6. Iz sporočila za javnost ni razviden metodološki pristop, omenjen je zgolj pregled deklaracij in laboratorijsko preverjanje vsebnosti vitamina D v skladu z deklariranimi vrednostmi. Vemo, da so vsi respektabilni nosilci živilske dejavnosti podvrženi poglobljeni notranji in zunanji kontroli izdelkov, zato je nesprejemljivo preverjanje **vsebnosti in kakovosti deklaracij, ki je namenjeno favoriziranju posameznih izdelkov in diskreditaciji drugih s strani potencialno pristranske zasebne pravne osebe** na nestrokoven in neuskladen način, brez podpore odgovornega ministrstva.
7. Zahtevamo razkritje vseh informacij, ki bi lahko pomenile tveganje konflikta interesov s strani vseh udeležениh pravnih in fizičnih oseb v tej akciji.
8. Zahtevamo razkritje vseh informacij o načrtovanem financiranju te akcije. O potencialno koruptivnih dejanjih in izkrivljanju konkurence na trgu bomo obvestili pristojne organe.
9. Tveganje, ki izhaja iz navedenega, je preusmerjanje potrošnika h nakupu prehranskih dopolnil s tujih trgov, kar pomeni med drugim tudi deklaracije v tujih jezikih na podlagi druge zakonodaje, ki ni skladna z evropsko.

ZAKLJUČEK

Združenje za prehranska dopolnila si prizadeva za konstruktivno sodelovanje z deležniki, vladnimi in nevladnimi, s poudarkom na zaščiti javnega zdravja in ustvarjanja spodbudnega poslovnega okolja za nosilce živilske dejavnosti, ki proizvajajo, tržijo in/ali uvažajo prehranska dopolnila. V okviru iniciative »Tveganja bolje obvladujemo skupaj«, katere nosilec je, iščemo najboljše rešitve za uporabnike prehranskih dopolnil, v skladu z identificiranimi tveganji, tudi kot posledice pandemije COVID-19.

Združenje za prehranska dopolnila tako meni, da napovedana aktivnost ne doprinaša k temu, da ruši zaupanje deležnikov in hkrati preusmerja potrošnika v nakupe prehranskih dopolnil izven Slovenije.

Ljubljana, november 2020